



Warszawa, 27 listopada 2017 r.

ZW/0714/412/17

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu 28.11.2017r.

Pan
Adam PODGÓRSKI
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W odpowiedzi na pismo, w sprawie przedłożenia opinii do poselskiego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Druk nr 2001), w załączeniu, przekazujemy opinie otrzymane z województw: mazowieckiego, pomorskiego, śląskiego, zachodniopomorskiego i lubuskiego.

Z uprzejmym pozdrowieniem

/-/ **Bogdan Ciepielewski**
Dyrektor Biura ZWRP

Uchwała nr 1836/293/17
Zarządu Województwa Mazowieckiego
z dnia 22 listopada 2017 r.

w sprawie stanowiska Zarządu Województwa Mazowieckiego dotyczącego planowanych zmian w Kodeksie wyborczym

Na podstawie art. 41 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 2096), w związku z § 74 ust. 2 Statutu Województwa Mazowieckiego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 145/09 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 września 2009 r. w sprawie Statutu Województwa Mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4385) – uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Stanowisko Zarządu Województwa Mazowieckiego dotyczące planowanych zmian w Kodeksie wyborczym, w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do uchwały.

§ 2.

Stanowisko, o którym mowa w § 1, podlega przekazaniu podmiotom określonym w załączniku nr 2 do uchwały.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Mazowieckiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z up. Marszałka Województwa

Wiesław Raboszuk
Wicemarszałek



**Załącznik nr 1 do uchwały nr 1836/293/17
Zarządu Województwa Mazowieckiego
z dnia 22 listopada 2017 r.**

**Stanowisko
Zarządu Województwa Mazowieckiego
z dnia 22 listopada 2017 r.**

dotyczące planowanych zmian w Kodeksie wyborczym

Zarząd Województwa Mazowieckiego wyraża stanowczy sprzeciw w związku z pracami legislacyjnymi nad poselskim projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (druk sejmowy nr 2001).

Przedmiotowy projekt zakłada kompleksową nowelizację ustaw ustrojowych samorządu terytorialnego w zakresie – jak to określają autorzy projektu - zwiększenia udziału obywateli w procesie kontrolowania oraz funkcjonowania niektórych organów publicznych – władzy samorządowej oraz wprowadza zmiany w ustawie z dnia 5 stycznia 2001 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 15 i 1089) mające na celu – ich zdaniem – zwiększenie roli społeczeństwa w procesie wybierania organów pochodzących z wyborów powszechnych, a także w kontroli tego procesu i organów odpowiadających za przygotowanie i przeprowadzenie wyborów. Wbrew szczytnym założeniom prezentowanym w uzasadnieniu projektu, zmiany te są kolejnymi propozycjami legislacyjnymi prowadzącymi do znacznego ograniczenia samorządności, z której polskie społeczeństwo – nie bez powodów – było tak dumne przez niemal trzy ostatnie dekady, a polskie reformy samorządowe uznawane były za wzorcowe na arenie międzynarodowej. Odbieranie zadań samorządom, wprowadzanie przepisów prawnych ograniczających możliwości ich działania oraz samodzielnego podejmowania decyzji dla dobra wspólnot lokalnych i regionalnych stanowią zaprzeczenie idei rozwoju samorządności i są wyraźnym krokiem w kierunku (re)centralizacji władzy publicznej w Polsce.

Zarząd Województwa Mazowieckiego wyraża zdecydowaną dezaprobatę na kontynuację stanowienia przepisów prawa naruszających Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, w tym zwłaszcza na ograniczanie biernego i czynnego prawa wyborczego obywateli. Likwidacja jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do rad gmin oraz wprowadzenie systemu proporcjonalnego we wszystkich kategoriach samorządów (gminach, powiatach i województwach) oznacza w praktyce wyeliminowanie ze startu w wyborach małych, na ogół obywatelskich, lokalnych komitetów wyborczych. Sztuczne podniesienie progu wyborczego do 20% poprzez planowane zmniejszenie okręgów wyborczych, w których będzie można uzyskać od 3 do 7 mandatów, podczas gdy dotychczas było to od 5 do 15 mandatów, spowoduje, że komitety wyborcze wyborców będą mogły liczyć na uzyskanie śladowej liczby mandatów jedynie w większych okręgach – sześć- lub siedmiomandatowych. Jako bezzasadne i szkodliwe należy ocenić tworzenie barier dla społeczności lokalnych, znających najlepiej miejscowe uwarunkowania, do wyłaniania swoich liderów, którzy nie powinni być wykluczani z życia publicznego przy pomocy ustawowych przepisów, a jedynie poddawani wyborczej społecznej weryfikacji.

Wbrew tytułowi projektowanej ustawy, skutkiem jej wprowadzenia nie będzie zwiększenie udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych, lecz istotne ograniczenie udziału obywateli w zarządzaniu procesami rozwojowymi naszego kraju, także w wyniku zniesienia możliwości głosowania korespondencyjnego i przeprowadzania wyborów dwudniowych.

Zarząd Województwa Mazowieckiego opowiada się za utrzymaniem dotychczasowego sprawdzonego systemu wyłaniania członków Państwowej Komisji Wyborczej, zwanej dalej „PKW”. Skład PKW kształtowany jest obecnie poprzez wskazanie po 3 sędziów przez prezesów najwyższych organów władzy sądowniczej w kraju – Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego. PKW w projektowanym składzie to tylko dwóch sędziów (Trybunału Konstytucyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego) i aż 7 członków wybranych przez Sejm z ogólnej liczby 9 członków PKW. Oznacza to, że partia rządząca będzie miała ułatwioną drogę do przejęcia kontroli nad przebiegiem procesu wyborczego – w wyborach, w których sama będzie uczestniczyć. Zdaniem Zarządu Województwa Mazowieckiego PKW powinna pozostać organem wolnym od wpływu partii politycznych, gwarantującym obiektywizm podejmowanych przez nią działań.

Jednocześnie w projekcie przewiduje się, że organizacja wyborów ma być odebrana samorządom i powierzona właśnie nowej PKW jako ciału typowo politycznemu. Nie do przyjęcia jest także zmiana charakteru prawnego instytucji komisarzy wyborczych poprzez zastąpienie komisarzy wyborczych (w liczbie 51) wojewódzkimi (w liczbie 16) i powiatowymi komisarzami wyborczymi (w liczbie 380), powoływanymi przez PKW spośród osób posiadających jedynie wykształcenie prawnicze. Doświadczonych, niezawisłych sędziów, stanowiących czynnik niezależny i ponadpartyjny, zastąpią prawnicy bez doświadczenia przy organizacji wyborów, wybrani przez osoby reprezentujące *de facto* partię rządzącą, do których będzie należało m.in. ustalenie okręgów wyborczych na poziomie województwa, powiatu i gminy.

Ponadto wprowadzenie dwukadencyjności od 2018 r. dla wójtów, burmistrzów i prezydentów miast to administracyjne ograniczanie podmiotowości wspólnot samorządowych, które utracą możliwość swobodnego decydowania o tym, komu chciałyby powierzyć zarządzanie gminami wiejskimi i miejskimi. Nie można zgodzić się na zamorowanie kapitału wiedzy i doświadczenia sprawdzonych samorządowców i deprecjonowanie zaufania, jakim obdarzają ich mieszkańcy. System dwukadencyjności będzie również wprowadzać elementy demotywuujące w wypełnianiu misji samorządowej i realizowaniu długofalowej wizji rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego, co może się ujawniać zwłaszcza w trakcie drugiej kadencji.

Głęboki sprzeciw budzi treść obszernych fragmentów uzasadnienia do projektu ustawy odnoszących się do wyborów samorządowych w 2014 r. Skandaliczne tezy w uzasadnieniu, zawierające niepoparte dowodami oskarżenia insynuujące fałszerstwa wyborcze, nie tylko obniżają autorytet wyborów, zniechęcając tym samym szerokie kręgi wyborców do uczestniczenia w procesie wyborczym, ale godzą także w dobre imię Rzeczypospolitej Polskiej. Taki sposób postępowania stanowi również niebezpieczny precedens, ponieważ od tej pory każda partia polityczna, która nie będzie zadowolona ze swojego wyniku wyborczego będzie mogła głosić, że wybory te zostały sfalszowane.

Zarząd Województwa Mazowieckiego wyraża poważne obawy, że zbyt krótki czas na przeprowadzenie zmian i brak wykwalifikowanej kadry mogą stanowić zagrożenie dla stabilnego przebiegu procesu wyborczego, co mogłoby pociągnąć za sobą nieprzewidywalne skutki. W związku z tym wzywamy Posłów i Senatorów Parlamentu RP do zaprzestania prac nad wprowadzeniem zmian do ustaw samorządowych i Kodeksu wyborczego w obecnym trybie. Za niezbędne uznajemy przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych, które pozwolą osiągnąć konsensus dotyczący przepisów decydujących o przyszłości funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce.

z up. Marszałka Województwa

Wiesław Kuboszek
Wiceprezesa

Stanowisko Zarządu Województwa Mazowieckiego dotyczące planowanych zmian w Kodeksie wyborczym podlega przekazaniu następującym podmiotom:

1. Andrzej Duda – Prezydent RP
2. Beata Szydło – Prezes Rady Ministrów RP
3. Mateusz Morawiecki – Wicepremier, Minister Rozwoju i Finansów
4. Mariusz Błaszczak – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
5. Marek Kuchciński - Marszałek Sejmu RP
6. Joachim Brudziński - Wicemarszałek Sejmu RP
7. Barbara Dolniak - Wicemarszałek Sejmu RP
8. Małgorzata Kidawa-Błońska - Wicemarszałek Sejmu RP
9. Ryszard Terlecki - Wicemarszałek Sejmu RP
10. Stanisław Tyszka - Wicemarszałek Sejmu RP
11. Andrzej Maciejewski – Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
12. Stanisław Karczewski - Marszałek Senatu RP
13. Adam Bielan - Wicemarszałek Senatu RP
14. Bogdan Borusewicz - Wicemarszałek Senatu RP
15. Maria Koc - Wicemarszałek Senatu RP
16. Michał Seweryński - Wicemarszałek Senatu RP
17. Piotr Zientarski – Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
18. Posłowie RP
19. Senatorowie RP
20. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji
21. Marszałkowie Województw RP
22. Gminy z terenu Mazowsza
23. Powiaty z terenu Mazowsza
24. Józef Kurek - Przewodniczący Konwentu Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Województwa Mazowieckiego
25. Krzysztof Fedorczyk - Przewodniczący Konwentu Powiatów Województwa Mazowieckiego
26. Olgierd Geblewicz - Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego - Prezes Zarządu Związku Województw RP
27. Witold Stępień - Przewodniczący Konwentu Marszałków Województw RP
28. Rafał Dutkiewicz - Prezydent Miasta Wrocławia, Prezes Zarządu Unii Metropolii Polskich
29. Wojciech Długoborski - Prezes Zarządu Unii Miasteczek Polskich
30. Ludwik Węgrzyn - Starosta Bocheński, Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich
31. Marek Olszewski - Wójt Gminy Lubicz, Przewodniczący Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP
32. Zygmunt Frankiewicz - Prezydent Gliwic, Prezes Związku Miast Polskich
33. Adam Bodnar - Rzecznik Praw Obywatelskich

34. Przewodniczący Komitetu Regionów
35. Członkowie Komitetu Regionów
36. Zastępcy Członków Komitetu Regionów
37. Przewodniczący Rady Europy
38. Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce
39. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)
40. CANADEM
41. International Foundation for Electoral Systems
42. The International Institute for Democracy and Electoral Assistance
43. Helsińska Fundacja Praw Człowieka

SEKRETARZ WOJEWÓDZTWA
DYREKTOR URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO

Waldemar Huliński

Dyrektor
Kancelarii Marszałka

Magdalena Flis

Informacja o projekcie:

Tytuł	Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.
Autor	Projekt poselski
Projekt z dnia	Druk nr 2001 z dnia 10.11.2017 r.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP
Osoba do kontaktu	Anna Drewnowska
e-mail	a.drewnowska@pomorskie.eu
tel.	58 32 68 630

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Uwaga ogólna w zakresie odbioru projektu	<p>W opiniowanym projekcie kluczowe kwestie jak np. likwidacja jednomandatowych okręgów wyborczych czy wprowadzenie zasady dwukadencyjności mieszają się z kwestiami mniej istotnymi, często o charakterze organizacyjnym. Nieuporządkowana struktura dokumentu utrudnia jego odbiór i zrozumienie.</p> <p>Przeniesienie z rady gminy na wójta, burmistrza, prezydenta miasta kompetencji w zakresie powoływania i odwoływania skarbnika gminy, przy jednoczesnym pozostawieniu sposobu wyboru skarbnika na pozostałych szczeblach samorządowych, rodzi uzasadnione pytania w kwestii powstałych różnic.</p>			

2.	<p>Art. 1 Art. 5a ust. 3-7 Ustawy o samorządzie gminnym</p>	<p>Wprowadzić możliwość a nie obowiązek uruchamiania budżetu obywatelskiego</p>	<p>Narzucanie obowiązku wdrażania takiego rozwiązania może być odebrane jako ograniczenie prawa lokalnych wspólnot do samostanowienia. Wielkość budżetu i jego zasady np. składania projektów, zasady wyboru projektów powinny być regulowane na poziomie lokalnym.</p>		
3.	<p>Art. 1 Art.20 ust. 1a,1b Ustawa o samorządzie gminnym</p> <p>Art. 2 Art.15 ust. 1a, 1b ustawy o samorządzie powiatowym</p> <p>Art. 3 Art.21 ust. 1a, 1b ustawy o samorządzie województwa</p>	<p>1. Ustawodawca wprowadza obowiązek rejestrowania głosowania i nagrywania, stawia wymagania techniczne, więc powinien również zabezpieczyć środki na ten cel i przekazać je samorządom.</p> <p>2. Ponadto należy rozważyć, czy konieczne jest wprowadzanie obowiązku rejestrowania i nagrywania na poziomie ustawowym.</p>	<p>1. Zakupu i montaż sprzętu ze środków własnych samorządu może negatywnie wpłynąć na realizację innych ważnych zadań samorządu. Wymóg ten wydaje się być trudny, a wręcz niemożliwy do realizacji przez najmniejsze i najbiedniejsze gminy.</p> <p>2. Działalność organów województwa jest jawna, a obywatel ma prawo wstępu na sesje sejmiku, posiedzenia komisji.</p>		
4.	<p>Art. 1 Art.20 ust. 1a,1b Ustawa o samorządzie gminnym</p> <p>Art. 2 Art.15 ust. 1a, 1b ustawy o samorządzie powiatowym</p> <p>Art. 3 Art.21a ust.</p>	<p>Proponuje się usunąć zapisy dot. wyodrębnienia ze struktury urzędu biur obsługujących rady, komisje i radnych.</p>	<p>W ich skład mają wejść pracownicy urzędu wykonujący zadania związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego, w tym zapewniający obsługę prawną, a zwierzchnictwo nad nimi mają objąć przewodniczący organów stanowiących. Generować to będzie koszty utworzenia nowej jednostki organizacyjnej oraz jej obsługi, także kadrowej, płacowej, finansowej. Należy zauważyć, że w obecnym stanie</p>		

	ustawy o samorządzie województwa		prawnym radny, którym jest przewodniczący organu stanowiącego nie może pełnić funkcji kierownika wojewódzkiej jednostki organizacyjnej.		
	Art.21a ustawy o samorządzie województwa	<p>Nie jest oczywiste czy zamiarem ustawodawcy jest by sejmik województwa był obsługiwany przez pracowników odrębnej „wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej” (jest to sformułowanie którym w razie potrzeby każdorazowo posługuje się ustawodawca w ustawie o samorządzie woj.) czy też jak wskazują pierwsze 3 wyrazy art.21a ust 1 przez „pracowników urzędu marszałkowskiego”, którzy utworzą wówczas odrębną „komórkę organizacyjną” a nie „odrębną jednostkę organizacyjną.” Krótko mówiąc pracownicy urzędu marszałkowskiego wykonujący zadania związane z funkcjonowaniem sejmiku mogą tworzyć odrębną „komórkę organizacyjną” w ramach urzędu marszałkowskiego. Natomiast jeżeli osoby wykonujące zadania związane z funkcjonowaniem sejmiku mają działać w ramach odrębnej od urzędu marszałkowskiego wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej to nie są oni wówczas pracownikami urzędu marszałkowskiego, a pracownikami tejże jednostki. Przy obu rozwiązaniach wątpliwości budzi również ust 2</p>	<p>co do zasady propozycja by sejmik był „obsługiwany” przez pracowników odrębnej od urzędu marszałkowskiego „wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej” rodzi zbędne dodatkowe koszty finansowe związane z funkcjonowaniem i powołaniem odrębnej od urzędu wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej .</p>		

		stanowiący, iż uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników biura wykonuje przewodniczący sejmiku.			
	Art.21 ust. 10 ustawy o samorządzie województwa	zgodnie ze zdaniem ostatnim dodanego ust 10 w art.21 usw „w trybie o którym mowa w zdaniu pierwszym można zgłosić nie więcej niż jeden projekt uchwały na każdą sesję sejmiku”. Zdanie tu budzi wątpliwości interpretacyjne. A mianowicie w przypadku gdy jest kilka klubów radnych i przewodniczący każdego z tych klubów wnioskuje o wprowadzenie do porządku obrad innego projektu uchwały powstaje wątpliwość czy na każdą sesję można zgłosić tylko 1 projekt w ogóle (jeżeli tak to czym się kieruje przewodniczący sejmiku przy wyborze projektu uchwały do wprowadzenia do porządku obrad) czy też można zgłosić „nie więcej niż 1 projekt uchwały każdego klubu, na każdą sesję sejmiku”?			
5.	Art. 1 Art.24 ust. 2 Ustawa o samorządzie gminnym Art. 2 Art.21 ust. 2 a ustawy o samorządzie	Proponuję ograniczyć prawo uzyskiwania informacji i materiałów przez radnych do zakresu realizowanych przez nich zadań.	Obecnie radny nie ma indywidualnych uprawnień kontrolnych, mają je sejmik i jego komisja rewizyjna oraz w mniejszym stopniu inne komisje. Członkowie komisji rewizyjnych powinni mieć dostęp tylko do tych danych, które wynikają z zakresu kontroli i nie wykraczają poza jej ramy. W przypadku nadania indywidualnych		

	powiatowym Art. 3 Art. 23 ust. 3 b ustawy o samorządzie województwa		uprawnień kontrolnych radnemu, istnieje ryzyko naruszeń m.in. przepisów ochrony danych osobowych. Stwarza też możliwość nadmiernej, niezapowiedzianej kontroli pracowników samorządowych przez radnych.		
6.	Art. 3 Art.30 ust. 4, ustawy o samorządzie województwa	Usunięcie zapisu, że <i>Przewodniczącym komisji rewizyjnej jest radny największego klubu radnych, który złożył oświadczenie o odmowie udzielenia poparcia zarządowi województwa</i>	Z dodanego do art.30 ust.4 wynika, iż przewodniczącym komisji rewizyjnej może być jedynie radny tworzący opozycyjny klub radnych. Tak więc, przepis zakłada, iż w przypadku każdego sejmiku będzie utworzony przynajmniej jeden opozycyjny klub radnych, natomiast nie przewiduje zupełnie sytuacji gdy opozycyjny klub radnych z jakich przyczyn nie zostanie utworzony. Obowiązkowe powierzenia funkcji przewodniczącego komisji rewizyjnej osobie z opozycyjnego wobec zarządu ugrupowania – zachęca do stałego konfliktu z zarządem i może skutkować paraliżem działalności JST.		
7.	Art. 1 Art.28 aa ust. 5 Ustawa o samorządzie gminnym Art. 2 Art.30a ust. 5 ustawy o samorządzie powiatowym	Usunięcie zapisu o nieograniczonym czasowo zabieraniu głosu w debatach nad raportem.	Wprowadzenie możliwości zabierania głosu, bez ograniczeń czasowych przez radnych, w debatach nad raportem rodzi ryzyko konfliktów oraz ryzyko niezakończenia debat. Może również prowadzić do sytuacji, iż nie będzie można zrealizować zapisów ust.6 umożliwiającego zabranie głosu mieszkańcom województwa. Ci		

	Art. 3 Art.34a ust. 5, ustawy o samorządzie województwa		ostatni, chcąc wziąć udział w debacie, będą musieli wykazać się sporą determinacją przy zbieraniu podpisów pod pisemnym zgłoszeniem do udziału w debacie.		
8.	Art. 3 Art.34a ust. 8 ustawy o samorządzie województwa	Usunięcie zapisu o granicznym dostępie mieszkańców do debaty.	Trudno zgodzić się na ograniczenie liczby tych mieszkańców do 15 osób, skoro celem ustawy było zwiększenie udziału obywateli w procesie kontrolowania i funkcjonowania organów administracji państwowej.		
9.	Art. 4 Art. 8 § 1 ustawa Kodeks wyborczy	Doprecyzowanie terminu przechowywania dokumentów z wyborów.	Proponowany termin przechowywania dokumentów z wyborów (w tym kart do głosowania) do 2 lat lub do 5 lat jest nieprecyzyjny. W praktyce generuje ryzyko, że dokumenty będą mogły zostać zniszczone w dowolnym terminie do 2 lub 5 lat, a co za tym idzie płaszczyznę do oskarżeń o nadużycia i fałszerstwa wyborcze. Proponowany zapis w obecnej formie może negatywnie wpływać na poziom zaufania społecznego.		
10.	Art. 4 Art. 52 § 2a ustawa Kodeks wyborczy	Pozostawić możliwość głosowania korespondencyjnego	Likwidacja głosowania korespondencyjnego stwarza ryzyko ograniczenia praw obywatelskich, prawa wyborczego. Ustanowienie pełnomocnika dla osoby niepełnosprawnej może być zbyt utrudnione (bariery finansowe, zdrowotne).		
11.	Art. 4 Art.472 ustawa	Uchylenie ograniczenia w zakresie dwukadencyjności	Wprowadzenie ograniczenia w zakresie wyboru tego samego		

	Kodeks wyborczy		<p>kandydata na stanowisko wójta (ale też prezydenta i burmistrza) do 2 kadencji klóci się z ideą samorządu, zgodnie z która władza samorządowa to ta najbliższa obywatelowi, poprzez działanie której ma on najbardziej realny wpływ na to co się dzieje wokół niego.</p> <p>Wprowadzenia ww. ograniczenia sprawia, że obywatel po upływie dwóch kadencji ma ograniczone bierne prawo wyborcze i nie ma możliwości głosowania na "swojego gospodarza". To także ryzyko dla samego wójta, burmistrza, prezydenta, że nie dokończy długofalowych planów i inwestycji, projektów etc. (podczas pierwszej kadencji realizowane są plany, inwestycje poprzedników)</p>		
--	-----------------	--	--	--	--

Informacja o projekcie:

Tytuł	Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych
Autor	Projekt grupy posłów
Projekt z dnia	10.11.2017

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP
Osoba do kontaktu	
e-mail	
tel.	

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Art. 3. pkt 1 lit. b	„4. W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu województwa.”	Brak określenia sposobu, w jaki samorząd województwa będzie weryfikował fakt bycia mieszkańcem. Gminy posiadają ewidencje, rejestry w których mają możliwość zweryfikowania tego typu informacji, także w sposób automatyczny (co umożliwia także wprowadzenie głosowania elektronicznego). Niezbędna jest analiza optymalnego sposobu realizacji tego obowiązku przez samorząd województwa (np. dostęp do bazy PESEL?).		
2.	Art. 3 pkt 5	Przepis dotyczy utworzenia odrębnej jednostki organizacyjnej zwanej biurem sejmiku województwa. Jaka relacja byłaby między pracodawcą a przewodniczącym organu stanowiącego w np. kontekście stosunku pracy, wynagrodzeń, urlopów?	Projektodawca tworząc taką jednostkę winien doprecyzować w jaki sposób miałyby być wyodrębnione biuro ze struktury urzędu, co z pracownikami, czy ich stosunek pracy uległby zmianie.		
3.	Art. 3 pkt 6 lit a	„3b. W wykonywaniu mandatu radnego radny ma prawo, jeżeli nie	Wydaje się, że przyznane tym przepisem uprawnienie dla radnych sejmiku województwa do „uzyskiwania informacji i		

		<p>narusza to dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność organów administracji samorządu województwa, a także spółek z udziałem samorządu województwa, spółek handlowych z udziałem wojewódzkich osób prawnych, wojewódzkich osób prawnych, wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz zakładów i przedsiębiorstw samorządowych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej.”</p>	<p>materiałów” oraz „wglądu w działalność” m.in. spółek z udziałem samorządu województwa, wojewódzkich osób prawnych czy też wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, jest zbyt daleko idące. W przypadku podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest województwo (samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej), ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. jednoznacznie wskazuje, że nadzór nad ich działalnością sprawuje podmiot tworzący (art. 121 ustawy o działalności leczniczej), ponadto uprawnienia kontrolne przyznane zostały m.in. wojewodzie, ministrowi zdrowia oraz Narodowemu Funduszowi Zdrowia. Podmiot tworzący, w tym wypadku województwo, działa przez swoje organy (zarząd, sejmik). W przypadku Województwa Śląskiego, z upoważnienia zarządu województwa, kontrole w podległych podmiotach ochrony zdrowia przeprowadzają pracownicy dwóch wydziałów tutejszego Urzędu Marszałkowskiego. Kontrole w każdym podmiocie przeprowadzane są cyklicznie, zgodnie z przyjętym planem kontroli, a także, w miarę potrzeby, przeprowadzane są kontrole doraźne, co w pełni zabezpiecza realizację ustawowych uprawnień samorządu województwa względem nadzorowanych placówek ochrony zdrowia.</p> <p>Proponowany zapis przyznaje – co wprost wskazano w uzasadnieniu projektu – uprawnienia kontrolne również poszczególnym radnym sejmiku województwa, co stoi w sprzeczności z zapisami ustawy o działalności leczniczej i znacznie poszerza krąg osób uprawnionych do sprawowania kontroli nad podmiotami leczniczymi. Projektowany zapis ustawy jest ponadto bardzo lakoniczny, nie wskazuje w jakiej formie kontrola radnych ma być przeprowadzana czy też jakie konkretnie uprawnienia przysługują radnym (np. w przypadku odmowy udostępnienia radnym żądanych informacji i materiałów).</p> <p>Proponujemy zrezygnować z przedmiotowego zapisu, gdyż katalog podmiotów uprawnionych do sprawowania kontroli nad samorządowymi jednostkami ochrony zdrowia jest już ustawowo ściśle określony i nie występuje potrzeba jego poszerzenia.</p> <p>Ponadto, należy wskazać na brak określenia zasad wstępu do pomieszczeń oraz zakresu danych, do których radny miałby</p>		
--	--	---	--	--	--

			dostęp, co w przypadku utrzymania niniejszego zapisu (pomimo zgłaszanych uwag) miałyby istotne znaczenie dla uniknięcia nadużyć w przedmiotowym zakresie.		
4.	Art. 4 pkt 2	Wątpliwości budzi definicja znaku "x" jako "co najmniej dwóch linii przecinających się wewnątrz kratki". Taka definicja sugeruje, że tych linii może być więcej.	Proponowana definicja daje możliwość dowolnej interpretacji znaku „x”, podczas gdy „x” to tylko dwie linie.		
	Art. 4 pkt 28	Procedura liczenia głosów może wydłużyć liczenie głosów.	Proponowana nowa procedura liczenia głosów może spowodować opóźnienia w ogłoszeniu wyników wyborów.		
5.	Art. 4 pkt 59 i nast.	Wątpliwości budzi przyjęcie zasady, że komisarz wyborczy winien legitymować się jedynie wykształceniem wyższym prawniczym.	Proponowane rozwiązanie rodzi pytanie o merytoryczne przygotowanie tych osób oraz ich apolityczność.		
6.	Art. 4 pkt 61 i 65	Wątpliwości budzi 9 miejsc dla partii i 3 dla pozostałych komitetów w składach terytorialnych i obwodowych komisjach wyborczych.	Proponowane rozwiązanie może być odebrane jako stawianie partii politycznych na uprzywilejowanej pozycji.		
7.	W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.); art. 10a, ust. 3-6	Skuteczne wprowadzenie obowiązku realizacji budżetu obywatelskiego na terenie całego województwa jest zadaniem trudnym.	Należy wskazać i doprecyzować narzędzia, którymi województwo mogłoby zrealizować opisywane zadanie.		
8.	W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.); art. 23, ust. 3a	„3a. Niezwłocznie po utworzeniu klubu radnych i wyborze zarządu województwa klub przekazuje przewodniczącemu sejmiku oświadczenie o udzieleniu albo odmowie udzielenia poparcia zarządowi województwa. Informacja o oświadczeniu klubu, o którym mowa w zdaniu pierwszym oraz o zmianie oświadczenia są podawane do publicznej wiadomości” – przepis jest nieuzasadniony. Radni podczas	Przykładowo w klubie radnych stosunek głosów przy poparciu Zarządu będzie 6 do 5. Oficjalnie klub zatem popiera Zarząd, z czego 5 radnych nie. Taka sytuacja będzie kuriozalna oraz stoi w sprzeczności z głosowaniem zgodnie z sumieniem i poglądami radnego. Indywidualna pozycja radnego, niezwiązanie z instrukcjami czy możliwość i prawo autonomicznego podejmowania decyzji, sprawia, że przedmiotowy zapis nie ma uzasadnienia oraz wydaje się stać w sprzeczności z ideą funkcjonowania organu stanowiącego.		

		<p>kadencji popierają konkretne uchwały a nie Zarząd (Zarząd jest wybierany).</p>			
9.	<p>W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.); art. 23, ust. 6</p>	<p>6. Treść interpelacji i zapytań oraz udzielonych odpowiedzi podawana jest do publicznej wiadomości poprzez niezwłoczną publikację na stronach internetowych samorządu województwa oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty.”; - brak obostrzeń dotyczących danych osobowych oraz danych wrażliwych</p>	<p>Często w interpelacjach mowa jest o konkretnych danych osobowych oraz danych wrażliwych, co nie powinno być podawane do publicznej wiadomości. Wobec powyższego, należy rozważyć zasadność tego zapisu bądź wskazać zakres danych, które miałyby zostać zanonimizowane (lub odpowiednio odesłać do ustaw szczególnych), co pozwalałoby również zachować wprowadzić precyzyjne i jednolite standardy na terenie całego kraju.</p>		
10.	<p>W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.); art. 29 ust. 2</p>	<p>2. Wymagana statutowa liczba radnych niezbędnych do utworzenia klubu radnych wynosi co najmniej 1/10 składu sejmiku. – proponuje się pozostawienie przepisów w obecnym kształcie, czyli w dyspozycji samorządów</p>	<p>Proponowany przepis utrudni zawiązywanie się klubów radnych, np. w Sejmiku Województwa Śląskiego klub radnych można tworzyć od 3 radnych, przepis podniesie wymaganą liczbę do 5. Możliwość tworzenia klubów radnych miała na celu m. in. zwiększenie efektywności wykonywania mandatu radnego – wydaje się zasadne umożliwienie dostosowania powyższego do konkretnych okoliczności w danym województwie (zmiennych, w zależności od wyników wyborów).</p>		
11.	<p>W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.); art. 30 ust. 4</p>	<p>„4. Przewodniczącym komisji rewizyjnej jest radny największego klubu radnych, który złożył oświadczenie o odmowie udzielenia poparcia zarządowi województwa. W wypadku gdy dwa lub więcej największych opozycyjnych klubów radnych składa się z równej liczby radnych, przewodniczącym może zostać radny każdego z takich klubów.”; - przepis może być martwy w sytuacji, gdy wszystkie kluby udzielią poparcia Zarządowi.</p>	<p>Utrzymując argumentację przywołaną przy uwadze nr 8, należy ponadto wskazać, że dodatkowe wprowadzenie warunku, że przewodniczący komisji rewizyjnej musi być członkiem klubu, który złożył oświadczenie o odmowie poparcia zarządu, może w skrajnych przypadkach spowodować brak możliwości wyboru przewodniczącego komisji (np. w sytuacji, gdy wszystkie kluby udzielią poparcia Zarządowi).</p>		
12.	<p>W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.); art.</p>	<p>5. W debacie nad raportem o stanie województwa radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych. – taki zapis może spowodować paraliż debaty oraz obstrukcję obrad.</p>	<p>W skrajnych przypadkach przepis może doprowadzić do nadmiernej przewlekłości debaty oraz spowodować paraliż i obstrukcję. Prowadzący obrady/organ stanowiący powinien mieć możliwość ustalenia czasu na wypowiedź.</p>		

	34a ust 5				
13.	W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r., Nr 21, poz. 112 z późn. zm.) art. 11 w § 1 pkt 5	„w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego - osoba mająca prawo wybierania tych organów z tym, że kandydat może kandydować do organów stanowiących wszystkich jednostek samorządu terytorialnego na obszarze województwa, w którym stale zamieszkuje,“ – przepis jest nieprecyzyjny	Czy przepis oznacza, że można być jednocześnie kandydatem do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa? Czy może oznacza, że kandydat może kandydować np. do wszystkich gmin do organów stanowiących?		
14.	W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r., Nr 21, poz. 112 z późn. zm.) art. 52 §2a	„§2a Jeżeli otrzymujący kartę do głosowania, o której mowa w § 2, będący osobą niepełnosprawną o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie może w związku z tym potwierdzić otrzymania karty do głosowania członek obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie wydający kartę do głosowania sam stwierdza fakt wydania oraz przyczynę braku podpisu osoby otrzymującej kartę.“ – przepis w proponowanym kształcie może prowadzić do nadużyć	Należy rozważyć inne rozwiązania np. w postaci konieczności poświadczenia przez przewodniczącego komisji i jej członka, zapisanie odpowiedniej adnotacji w protokole czy przedstawienie zaświadczenia o niepełnosprawności.		
15.	W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r., Nr 21, poz. 112 z późn. zm.) art. 52 § 6	„§ 6. Wyborca wrzuca kartę do urny znajdującej się w dostępnym i widocznym miejscu lokalu wyborczego, w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna. Wyborca może wrzucić kartę lub karty do głosowania do urny wyborczej w kopercie na kartę lub karty do głosowania, zwanej	Przepis w zaproponowanym kształcie będzie martwy, ponieważ członkowie komisji wyborczej nie będą mieli wpływu na sposób wrzucania przez wyborcę karty do urny, tak, by zadrukowana strona była niewidoczna.		

		dalej "kopertą na kartę do głosowania" – trudno egzekwować sposób wrzucania przez wyborcę karty do urny			
16.	W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r., Nr 21, poz. 112 z późn. zm.)	Postuluje się utrzymanie dotychczasowych przepisów dotyczących: - ustalania okręgów wyborczych oraz obwodów głosowania; - liczby minimalnej i maksymalnej mandatów w okręgach; w dotychczasowym kształcie oraz w kompetencjach jednostek samorządu terytorialnego - utrzymanie możliwości głosowania korespondencyjnego.	Dotychczasowe ustanawianie okręgów wyborczych przez jednostki samorządu terytorialnego nie budziło kontrowersji, było tworzone na szczeblu najbardziej znającym specyfikę obszaru. Zmniejszenie zakresu liczby mandatów w wyborach na każdym szczeblu samorządu terytorialnego jest zmianą niepotrzebną. Jednocześnie należy utrzymać możliwość głosowania korespondencyjnego, które zwiększa udział obywateli w wyborach		
17.	W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r., Nr 21, poz. 112 z późn. zm.) art. 415	„Art. 415. § 1. W gminach podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów odpowiednio na kandydatów danej listy. § 2. W podziale mandatów, o którym mowa w § 1, uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali gminy oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów. § 3. Przepisów § 2 nie stosuje się w gminach zamieszkałych przez mniej niż 20 000 mieszkańców.” – postuluje się, utrzymać przepisy w tym zakresie w dotychczasowym kształcie	Wprowadzenie proponowanych przepisów zlikwiduje jednomandatowe okręgi wyborcze w najmniejszych gminach, które dobrze funkcjonują w obecnym kształcie.		
18.	Art. 7 i 8 projektu opiniowanej ustawy	Wygaszenie stosunku pracy dotychczasowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego oraz kadencji komisarzy wyborczych wraz z wejściem w życie przepisów	Brak jest merytorycznego uzasadnienia wprowadzenia niniejszych przepisów.		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

proponowanej ustawy budżeci
wątpliwości

Opinia woj. zachodniopomorskiego

Wydział Organizacji i Rozwoju Zasobów Ludzkich w odpowiedzi na przesłany do zaopiniowania poselski projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych zwraca uwagę, że nie do przyjęcia są zarówno ekspresowy tryb dokonywania tak istotnych zmian jak też poszczególne uregulowania zawarte w tym projekcie. Przedłożenie, jest kolejnym projektem „poselskim”, które budzi przekonanie, że jego zasadniczym celem jest szybkie osiągnięcie zamierzonego skutku politycznego środowiska jego autorów. Przedstawione uregulowania nie mogą być jednak pozytywnie ocenione przede wszystkim z przyczyn merytorycznych, bowiem ich treść wywołuje szereg uzasadnionych wątpliwości i zastrzeżeń. Unikając zatem zbędnego powielania dokonanych już w tym zakresie licznych ocen i zaprezentowanych stanowisk, uznać należy za słuszne w szczególności oficjalne stanowiska Państwowej Komisji Wyborczej i Rzecznika Praw Obywatelskich, których treść jest powszechnie dostępna. Dla porządku należy niżej wskazać adresy publikacji tych stanowisk.

<http://pkw.gov.pl/pliki/1511363066> Pismo ZPOW-023-10 17.pdf

<http://pkw.gov.pl/345> Wyjasnienia stanowiska komunikaty/1/23509 Stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej dotyczące projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych druk sejmowy nr 2001

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/rpo-o-projekcie-zmian-w-ordynacji-wyborczej>

UWAGI W RAMACH UZGODNIEŃ Z KOMISJĄ WSPÓLNA RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Informacja o projekcie:

Tytuł	Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych
Autor	Klub Poselski Prawo i Sprawiedliwość
Projekt z dnia	10 listopada 2017 r.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP
Osoba do kontaktu	Elżbieta Praceł – Radca Prawny
e-mail	e.pracel@lubuskie.pl
tel.	68 45 65 539

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Art. 1, art. 2	W art. 1 i 2 projektu ustawy zawarte są zmiany odpowiednio do ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminy oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, przy czym autorzy tego projektu przywołali nieaktualne organy promulgacyjne w których zostały ogłoszone nowe teksty jednolite tych ustaw.			
2.	Art. 3	W art. 3 projektu ustawy wprowadzane są zmiany do ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa, przy czym wskazano nieaktualny tekst jednolity tego aktu, gdyż w dniu 13 listopada 2017r. w Dz. U. pod poz. 2096 został ogłoszony nowy			

Wypełniony formularz należy przesłać na adres: kwrist@mac.gov.pl w formacie umożliwiającym edycję.

Plik należy zapisać np.: MRiRW PROW - woj.zachodniopomorskie; MŚ udostępnianiu inf. o środowisku – m.Kraków.

		tekst jednolity tej ustawy.		
3.	Art. 3 pkt 1	W art. 3 pkt 1 proponowane są zmiany polegające na wprowadzeniu w art. 10a ustawy regulacji dotyczących budżetu obywatelskiego. Zawarte w tym punkcie propozycje nie uwzględniają regulacji zawartych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017r. poz. 2077) i są z nimi niespójne.	Zgodnie z art. 233 ustawy o finansach publicznych wyłączna inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej jak i projektu uchwały o zmiany uchwały budżetowej przysługuje zarządowi jednostki samorządu terytorialnego. Zastrzeżenie budzi także proponowany zapis, iż sejmik w toku prac nad projektem uchwały budżetowej nie może zmieniać w stopniu istotnym zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego, a to z uwagi na użycie w nim tak nieostrego pojęcia jakim jest zwrot „w stopniu istotnym”.	
4.	Art. 3 pkt 4 lit. a	W pkt 4 pod lit a w art. 3 wprowadzającym zmiany do art. 21 ustawy zastrzeżenie budzi propozycja, aby to sejmik zawierał z właściwym terytorialnie urzędnikiem wyborczym porozumienie określające zasady korzystania z urzędzeń rejestrujących obraz i dźwięk.	Sejmik jako organ stanowiący samorządu województwa nie ma zdolności prawnej i umocowania do tego, by być stroną porozumień czy umów.	
5.	Art. 3 pkt 5	Zastrzeżenie budzi propozycja zawarta w pkt 5 w art. 3 projektu ustawy polegająca na dodaniu art. 21a z której wynika iż pracownicy urzędu marszałkowskiego wykonujący zadania organizacyjne, prawne oraz inne związane z funkcjonowaniem sejmiku województwa, komisji i radnych mają tworzyć odrębną jednostkę organizacyjną zwaną biurem sejmiku województwa, a przewodniczący sejmiku województwa ma	Na tle tej propozycji pojawia się pytanie o status tej „odrębnej jednostki organizacyjnej” odrębnej w stosunku do kogo? Do urzędu marszałkowskiego? Jeśli tak to niezrozumiałym jest wstępna część tego zdania, z której wynika, iż tę odrębną jednostkę mają tworzyć pracownicy urzędu marszałkowskiego; być może autorom tego projektu nie tyle chodziło o odrębną jednostkę organizacyjną, co komórkę	

		wykonywać uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników biura sejmiku województwa.	organizacyjną działającą jednak w ramach urzędu marszałkowskiego, co sugeruje początek pierwszego zdania. Jeśli zatem biuro sejmiku miałoby działać w ramach urzędu marszałkowskiego, to propozycja ust. 2 art. 21a dotycząca wykonywania uprawnień zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników biura sejmiku województwa przez przewodniczącego sejmiku województwa jest nie tylko niezgodna z art. 43 ust. 3 ustawy o samorządzie województwa, ale także z przepisami ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2016r. poz. 902) w szczególności z art. 7 tej ustawy, a także - w przypadku radców prawnych wykonujących obsługę prawną - z art. 9 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2017r. poz. 1870) stanowiącym, iż radca prawny wykonujący zawód w ramach stosunku pracy zajmuje samodzielne stanowisko podległe bezpośrednio kierownikowi jednostki organizacyjnej.		
6.	Art. 3 pkt 6 lit. a	Zastrzeżenie budzi propozycja pkt 6 lit. a wprowadzenia w art. 23 ustawy ust. 3b dającego, w mojej ocenie, zbyt dalekie uprawnienia radnym w zakresie uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność organów administracji samorządu	Przypomnieć należy iż zgodnie z art. 30 ustawy o samorządzie województwa to sejmik kontroluje działalność zarządu oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych i w tym celu powołuje komisje rewizyjną.		

		województwa, a także spółek z udziałem samorządu województwa, spółek handlowych z udziałem wojewódzkich osób prawnych, wojewódzkich osób prawnych, wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz zakładów i przedsiębiorstw samorządowych.			
7.	Art. 3 pkt 6 lit. b	Propozycja zawarta w pkt 6 pod lit b w art. 3 projektu ustawy, a dotycząca wprowadzenia w art. 23 ust. 5 i 6 dotyczących kierowania do marszałka zapytań i interpelacji wymaga doprecyzowania.	Zapytania i interpelacje winny dotyczyć spraw województwa, ale należących do kompetencji samorządu.		



PREZES ZARZĄDU

Ludwik Węgrzyn
POWIAT BOCHENSKI

WICEPREZESI ZARZĄDU

Robert Godek
POWIAT STRYZÓWSKI
Janina Kwiecień
POWIAT KARTUSKI
Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI
Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI /woj. ŚLĄSKIE/
Zenon Rodzik
POWIAT OPOLSKI /woj. LUBELSKIE/
Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI /woj. PODLASKIE/
Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI
Marek Tramś
POWIAT POLKOWICKI

CZŁONKOWIE ZARZĄDU

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI
Zbigniew Deptuła
POWIAT MAKOWSKI
Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA
Edmund Kaczmarek
POWIAT JĘDRZEJOWSKI
Franciszek Koszowski
POWIAT ŚWIECKI
Edmund Kotecki
POWIAT BRZEZIŃSKI
Józef Kozina
POWIAT GŁUBCZYCKI
Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI
Tadeusz Kwiatkowski
POWIAT DĄBROWSKI
Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECIŃSKI
Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI
Marek Pławiak
POWIAT NOWOSĄDECKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY
Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Marek Chciałowski
POWIAT GARWOLIŃSKI
Andrzej Ciolek
POWIAT GOŁDAPSKI
Janusz Guzek
POWIAT DZIERŻONIOWSKI
Józef Jodłowski
POWIAT RZESZOWSKI
Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI
Szczepan Ołdakowski
POWIAT SUWALSKI
Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

DYREKTOR BIURA
Rudolf Borusiewicz

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES
(member of Council of European Municipalities and Regions)

Pałac Kultury i Nauki, XXVII piętro, 00-901 Warszawa 134,
Plac Defilad 1, skr. pocztowa 7, tel. (22) 656 63 34, fax. (22) 656 63 33

Adres do korespondencji: 33-300 Nowy Sącz 1, skr. pocztowa 119, tel. (18) 477 86 00,
fax. (18) 477 86 11, e-mail: biuro@powiatypolskie.pl, www.zpp.pl

Or.A.0531/278/17

Warszawa, 28 listopada 2017 r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu 28.11.2017r.

Szanowny Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 listopada 2017 r., doręczone w dniu 17 listopada 2017 r., dotyczące wyrażenia opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych informuję, że Związek Powiatów Polskich przedłożony projekt ocenia krytycznie. W dalszej części niniejszego pisma znajduje się szczegółowe odniesienie merytoryczne do przepisów budzących zastrzeżenia z punktu widzenia Związku.

Na wstępie jestem jednak zmuszony zwrócić uwagę na aspekty formalne:

- pismo posługuje się numerem wewnętrznym projektu (MK-020-757/17) w sytuacji, gdy trzy dni przed wysłaniem pisma został już nadany numer druku sejmowego (nr 2001);
- art. 34 ust. 2 Regulaminu Sejmu określa standardy, jakie powinno spełniać uzasadnienie do projektu ustawy. W szczególności powinno ono zawierać: wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy oraz wskazywać źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy przewiduje obciążenie budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Tymczasem w uzasadnieniu wiele zmian nie zawiera wyjaśnienia potrzeby i celu ich wprowadzenia, zaś wyliczone koszty wprowadzenia ustawy dla sektora samorządowego w wysokości 58 mln zł nie wskazują źródeł finansowania (pomijając rzetelność przeprowadzonej kalkulacji, która nie uwzględnia konsekwencji wielu wprowadzanych rozwiązań);
- zgodnie z art. 36 ust. 7 Regulaminu Sejmu organizacje samorządowe mają – nie podlegający skróceniu – 14-dniowy termin na wyrażenie opinii o projektach mogących powodować zmiany w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego, liczony od dnia otrzymania projektu. W tej konkretnej sprawie czas na przedłożenie opinii trwa do 1 grudnia. W tej sytuacji rozpoczęcie prac nad projektem przez podkomisję nadzwyczajną w dniu 28 listopada jest krokiem kontrowersyjnym, podważającym wiarę w dobrą wolę w procesie zasięgania opinii. Jednocześnie informujemy, że ze względu na skrócenie czasu na przygotowanie opinii zastrzegamy sobie prawo do zgłaszania dalszych uwag.

Kwestie uwag merytorycznych ujęte są poniżej.

W części A uwagi mają charakter poprawek legislacyjnych. Znalazły się tutaj wszystkie te kwestie, w stosunku do których można było poprzez prosty zabieg legislacyjny zaproponować brzmienie przepisu odpowiadające oczekiwaniom Związku.

W części B uwagi mają charakter problemów do przedyskutowania. Znalazły się w tej części te problemy, które albo wymagają świadomego wyboru jednego rozwiązania spośród kilku opcji, albo też wymagają obszernej interwencji w treść projektu i tym samym jest rzeczą nieracjonalną redagowanie szczegółowych zmian przepisów bez wiedzy, czy sama idea zmiany zostanie zaakceptowana.

Część A

Poprawka nr 1

1. W art. 1 pkt 2 art. 14 ustawy zmienianej otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. 1. Uchwały rady gminy zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Imienne wykazy głosowań radnych podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości na stronie Biuletynu Informacji Publicznej gminy.”

2. W art. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w art. 13:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uchwały rady zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Imienne wykazy głosowań radnych podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości na stronie Biuletynu Informacji Publicznej powiatu.

1b. Uchwały zarządu powiatu zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu zarządu, w głosowaniu jawnym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.”

3. W art. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w art. 19:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uchwały sejmiku województwa zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu sejmiku, w głosowaniu imiennym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Imienne wykazy głosowań radnych podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości na stronie Biuletynu Informacji Publicznej województwa.””.

Uzasadnienie

Celem zaproponowanych w projekcie nowelizacji zmian jest zapewnienie identyfikowalności sposobu głosowania poszczególnych radnych. Rozwiązanie takie jest niewątpliwie uzasadnione z punktu widzenia jawności życia publicznego oraz odpowiedzialności radnych przed wyborcami i co do samej idei jest godne poparcia. Nie można tego jednak powiedzieć o redakcji przepisów.

Przed wszystkim należy podkreślić, że nakładanie wymogu zapewnienia w każdej jednostce samorządu terytorialnego urzędów umożliwiających przeprowadzenie głosowania i sporządzenie imiennego wykazu głosowań radnych jest nieracjonalne z punktu widzenia ekonomicznego. Na potrzeby sesji odbywającej się w małych gminach często co dwa miesiące i obejmującej nie więcej niż 10 głosowań nabywanie własnego systemu jest

marnotrawstwem środków publicznych. Oznacza to więc konieczność wynajmowania na rynku odpowiednich urządzeń – co przy obecnych stawkach takich usług będzie dostatecznie kosztowne. Trudno zatem oprzeć się wrażeniu, że proponowany kształt przepisu jest wynikiem lobbingu firm oferujących systemy elektronicznego głosowania. W ramach poprawki proponuje się utrzymanie wymogu przeprowadzania głosowania imiennego, ale z pozostawieniem poszczególnym organom stanowiącym swobody w ustalaniu sposobu przeprowadzania głosowania.

Jednocześnie miejscem podawania imiennych wykazów głosowań radnych powinien być Biuletyn Informacji Publicznej, a nie strona internetowa gminy.

Poprawka nr 2

1. W art. 1 skreśla się pkt 4.
2. W art. 2 skreśla się pkt 5.
3. W art. 3 skreśla się pkt 9.

Uzasadnienie

Proponowane przepisy są zbyt daleko idącą ingerencją w swobodę organizacyjną jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 169 ust. 4 Konstytucji ustrój wewnętrzny jednostek samorządu terytorialnego określają, w granicach ustaw, ich organy stanowiące. Brak jest jakiegokolwiek racjonalnego uzasadnienia do narzucania obowiązkowego istnienia odrębnej komisji skarg, wniosków i petycji. W szczególności argumentem przemawiającym za tym nie jest szczególny skład komisji. W dotychczasowej praktyce rolę takiej komisji często pełniła komisja rewizyjna – analogicznie tworzona; jeśli nawet było inaczej, to i tak co do zasady skargi, wnioski i petycje wymagają rozpatrzenia na sesji – co daje możliwość uczestnictwa w dyskusji wszystkim zainteresowanym.

Poprawka nr 3

1. W art. 1 pkt 5 lit b dodawany ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1a. Obrady rady gminy są transmitowane i utrwalane za pomocą urządzeń rejestrujących dźwięk albo obraz i dźwięk. Nagrania obrad są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej danej gminy”.

2. W art. 2 pkt 4 lit. a dodawany ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Obrady rady powiatu są transmitowane i utrwalane za pomocą urządzeń rejestrujących dźwięk albo obraz i dźwięk. Nagrania obrad są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej powiatu.”.

3. W art. 3 pkt 4 lit. a dodawany ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Obrady sejmiku województwa są transmitowane i utrwalane za pomocą urządzeń rejestrujących dźwięk albo obraz i dźwięk. Nagrania obrad są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej województwa.”.

Uzasadnienie

Projekt przewiduje obowiązek transmitowania i utrwalania przebiegu obrad sesji organów stanowiących za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. O ile w pełni zrozumiałe jest wprowadzenie obowiązku rejestracji dźwięku (co zazwyczaj i tak się już dzieje), to rejestracja obrazu powinna pozostać jako fakultatywna. Zapewnienie pełnej widoczności przebiegu obrad może wiązać się z poważnymi wyzwaniem technicznymi – i też nie gwarantować sukcesu. Warto w tym miejscu zauważyć, że kamery znajdujące się w poszczególnych salach sejmowych mają duże martwe pola widzenia.

Pomyłką jest również wymaganie aby utrwalony obraz i dźwięk był udostępniany obligatoryjnie w inny sposób zwyczajowo przyjęty. W warunkach wiejskich owym sposobem

zwyczajowo przyjętym są tablice ogłoszeń w poszczególnych sołectwach, a nie sposób ustalić jak za ich pomocą miałyby być udostępniony obraz i dźwięk.

Poprawka nr 4

1. W art. 1 skreśla się pkt 7.
2. W art. 2 skreśla się pkt 7.
3. W art. 3 skreśla się pkt 5.

Uzasadnienie

Wskazane przepisy wprowadzają instytucję biura organu stanowiącego. O ile sama idea mogłaby być rozważana, to sposób jej realizacji sprawia, iż na obecnym etapie prac proponowane przepisy powinny zostać wykreślone. Wynika z nich bowiem, że pracownicy jednej jednostki organizacyjnej (urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego) obsługujący organy stanowiące tworzą odrębną jednostkę organizacyjną. Nie jest możliwe, by pracownicy jednej jednostki organizacyjnej z mocy prawa tworzyli inną jednostkę organizacyjną znajdującą się w całkowicie niejasnej relacji z jednostką macierzystą.

Poprawka nr 5

W art. 2 skreśla się pkt 1.

Uzasadnienie

Zgodnie z podstawowymi kryteriami podziału zadań między poszczególne poziomy jednostek samorządu terytorialnego powiat realizuje ponadgminne zadania lokalne. Z samej swojej natury nie zajmuje się on sprawami stricte lokalnymi. W tej sytuacji trudno jest zrozumieć jakie rzeczywiste korzyści będą płynęły z wprowadzenia w powiatach budżetu obywatelskiego. W naszej ocenie przepis powinien zostać wykreślony. Alternatywnie musiałyby na poziomie prac legislacyjnych w Parlamencie podane przykłady, czego miałyby dotyczyć środki wydatkowane w ramach budżetu obywatelskiego.

Poprawka nr 6

W art. 4 skreśla się pkt 4.

Uzasadnienie

Proponowany do skreślenia przepis wprowadza możliwość kandydowania do organów stanowiących poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego osób nie należących do konkretnej wspólnoty samorządowej. Sytuacja taka stoi w sprzeczności z ideą samorządu, którą jest powierzenie załatwiania spraw publicznych dotyczących danej wspólnoty tej właśnie wspólnocie.

Dodać należy, że w uzasadnieniu nie znalazło się nawet słowo wyjaśnienia, dlaczego właśnie taka zmiana jest proponowana. Należy przypuszczać, że chodzi tu o interes dużych partii, które dzięki rozszerzeniu biernego prawa wyborczego mają możliwość obsadzenia list nawet w tych gminach, czy powiatach, w których nie mają rozbudowanych struktur.


Część B

1. Głębokiego przemyślenia wymagają przepisy dotyczące rozpatrywania raportu o stanie gminy/powiatu/województwa. Sam pomysł ma na celu wprowadzenie narzędzia politycznej oceny organu wykonawczego i jako taki może być zaakceptowany. Wątpliwości budzą natomiast przepisy dotyczące uczestnictwa w procedurze mieszkańców. Z jednej strony przyjęte zostają bardzo niskie progi dopuszczenia do udziału w dyskusji, a jednocześnie przesądza, iż mieszkańcy dopuszczani są do głosu

według kolejności otrzymania zgłoszeń – przy czym liczba tych zgłoszeń jest mocno limitowana (w gminach – 15 osób). Oznacza to, że reprezentanci licznych grup mieszkańców mogą być pozbawieni prawa zabrania głosu – dzięki zajęciu niewielkiej liczby dostępnych miejsc przez osoby występujące z partykularnymi kwestiami. Wydaje się, że dopuszczanie do głosu mieszkańców powinno następować zgodnie z liczbą zebranych przez nich podpisów. Zasadne jest również ograniczenie długości wystąpień mieszkańców – obecnie jest ona w żaden sposób nieograniczona.

2. Domagamy się pozostawienia kompetencji w zakresie ustalania granic okręgów wyborczych i obwodów głosowania w rękach poszczególnych wspólnot samorządowych. Samorząd to prawo do samodzielnego zarządzania sprawami publicznymi. Owa samodzielność w sposób oczywisty musi odnosić się również do wyłaniania osób do piastowania funkcji organów. Konsekwencją zmiany powinna być rezygnacja z instytucji powiatowych komisarzy wyborczych. Z ostrożności procesowej – w przypadku pozostawienia instytucji powiatowego komisarza wyborczego – za niezbędne uważamy:
 - 1) postawienie wyższych wymagań kwalifikacyjnych wobec kandydatów na powiatowego komisarza wyborczego (art. 4 pkt 59 lit. a). Obecne wymagania nie dają rękojmi właściwego przeprowadzenia wyborów;
 - 2) jednoznacznie określenie, że zapewnienie warunków pracy powiatowemu komisarzowi wyborczemu przez starostę jest finansowane z dotacji z budżetu państwa (art. 4 pkt 59 lit. c);
 - 3) pozbawienie powiatowych komisarzy wyborczych uprawnień nadzorczych nad organami jednostek samorządu terytorialnego (art. 4 pkt 42 lit. b). Zawarte we wskazanym artykule przepisy są w sposób oczywisty sprzeczne z Konstytucją;
3. Niedopuszczalne jest uniemożliwienie kontroli sądowej w stosunku do rozstrzygnięć w sprawach okręgów i obwodów głosowania.

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich


Ludwik Węgrzyn